

Charismatische katholieken zetten de Heilige Geest niet in een kooi

De beweging van charismatische vernieuwing binnen de Rooms-Katholieke Kerk vestigt de aandacht op het werk en de gaven van de Heilige Geest. Charles Whitehead gaf tien jaar lang vanuit het Vaticaan leiding aan de beweging. Hij vertelt hoe het zo ver is gekomen.

Jan Brouwers

Voorthuizen | De Katholieke Charismatische Vernieuwing ontstond in de jaren zestig in de VS en verspreidde zich over de hele wereld. Kenmerken als persoonlijke ervaring van de Heilige Geest, het praktiseren van profetie en van het spreken in tongen doen sterk denken aan de Pinksterbeweging.

Charles Whitehead, afkomstig uit Engeland, was van 1990 tot 2000 voorzitter van de Internationale Raad voor Katholieke Charismatische Vernieuwing, die vanuit het Vaticaan het werk van de KCV ondersteunt. Eerder deze maand was hij in Nederland. Hij gaf verschillende workshops op de KCV-conferentie Celebrate in Voorthuizen (zie kader).

In de katholieke kerk verschuift de nadruk van behoud naar een idee van missie

Samen met zijn vrouw Sue vertelt hij, *very British*, op beschaafde toon met gevoel voor understatement en onderkoelde humor over hun bekering en hun werk. Charles Whitehead werd katholiek opgevoed. „Ik kan zeggen dat mijn geloof in intellectueel opzicht behoorlijk sterk was, maar het was geen levende ervaring voor mij. Het zat meer in het brein dan in het hart.”

Tijdens zijn studie ontmoette hij Sue. Ze was anglicaans opgevoed, maar feitelijk atheïst. Dat was geen probleem voor Charles: hij bleef katholiek en ze trouwden voor de Rooms-Katholieke Kerk.

In 1976 kregen ze een uitnodiging om deel te nemen aan een gespreks-groep van christelijke echtparen uit verschillende kerkgenootschappen. Sue vermaakte zich uitstekend tijdens de eerste gesprekken. Ze merkte dat ieder zijn eigen beeld van God had. Het versterkte haar atheïsme: als er een God was, zou die voor iedereen hetzelfde zijn.

Er waren ook twee baptisten in de groep. „Jezus leeft en wil met ons spreken”, zei een van hen tegen Sue. Charles en Sue vonden het bizar en probeerden haar te ontlopen. Enkele weken later zag Sue een tv-programma waarin een katholiek in soortgelijke bewoordingen sprak. Bij Sue liepen de rillingen over haar rug: een katholiek die hetzelfde zei als een baptist. „Misschien heb ik het verkeerd en is er toch een God.”

Charles was op zakenreis en 's nachts zei ze: „God, als je bestaat,

toon dat je er bent.”

En op dat moment flakkerde in haar een vlam op. „En ik zei: de vlam die u hebt aangestoken zal ik aanwakkeren zodat anderen het zien en ook in u geloven.”

De volgende dag kwam Charles thuis en trof zijn vrouw aan, die van atheïst was veranderd in een charismatisch christen, vertelt hij droogjes. „Het was nogal een schok, maar het zette me aan het denken.”

Een ontmoeting met een anglicaanse priester zette hem verder aan het denken totdat hij op een ochtend de katholieke kerk inliep, in de Londense City, waar hij werkte. Hij vroeg God wat Hij met hem van plan was. Op dat moment kreeg hij de openbaring dat God van hem houdt. „Ik bad, ik zong, toonde berouw, ik gedroeg me eigenlijk heel raar voor een normaal persoon.”

Kantoor

Zo raakte hij betrokken bij de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Engeland, werd gekozen als lid van het nationale comité van de KCV en zo ging het verder. „Binnen tien jaar had ik een kantoor in het Vaticaan en was ik voorzitter van de Internationale Raad voor Charismatische Vernieuwing.”

Maar om iets te bereiken moet je de weg weten in het Vaticaan en Charles kende er praktisch niemand. Hij zat achter zijn bureau en vroeg zich af wat hij moest doen. De telefoon ging: het was de Britse ambassadeur bij de Heilige Stoel. Hij zei: „Je zit waarschijnlijk achter je bureau en vraagt je af wat je in 's hemelsnaam moet doen. Ik kan je helpen. Kom deze week bij me dineren.”

De ambassadeur en zijn vrouw bleken als anglicanen de charismatische zaak zeer toegedaan. Hij stelde voor dat hij een diner zou organiseren met een aantal sleutelfiguren. „Komen ze echt”, vroeg Whitehead. „Jawel”, zei de ambassadeur, „ik heb een wijnkelder met uitstekende Itali-

Campingconferentie

Vijfhonderd mensen op Celebrate

Op de christelijke camping Het Beloofde Land bij Voorthuizen vond eerder deze maand de Celebrate-conferentie plaats, een inspiratieweek van de Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV), die zichzelf omschrijft als 'een beweging binnen de Rooms-Katholieke Kerk voor vernieuwing door de Heilige Geest, versterking van geestelijk leven, gemeenschapsopbouw en oecumenische samenwerking'. Veel jonge gezinnen waren er, spelende kinderen, rappende jongelui. De tekst van hun rap: het Onzevader. Op het programma stonden diensten en seminars met sprekers als Carlos Payan uit Frankrijk, die onder

Charles en Sue Whitehead in Voorthuizen. Sue: „Dat Charles Engels is en ik Welsh, is een groter probleem dan dat hij katholiek is en ik anglicaans ben.” Foto: Ruben Meijerink

aanse wijnen.” En inderdaad zat Charles Whitehead enkele weken later aan tafel met een aantal kardinalen. Onder hen Joseph Ratzinger, de latere paus Benedictus XVI, toen prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer. „Ik kwam erachter dat het allerbelangrijkste voor de raad officiële erkenning was door het Vaticaan in de vorm van statuten.”

Hij stelde concept-statuten op die moesten worden goedgekeurd door kardinaal Ratzinger. Hij belde naar zijn secretariaat en kreeg te horen dat de kardinaal het erg druk had. Charles reageerde: „Dat is jammer, want ik heb hem ontmoet tijdens een diner bij de Britse ambassadeur.”

De reactie kwam onmiddellijk: „Ik verbind u door.”

Zo kreeg hij ook toegang tot de paus. „Ik heb Johannes Paulus II vaak ontmoet. Hij was altijd heel bemoedigend en nam altijd tijd voor een gesprek. Paus Benedictus noemt zichzelf een vriend van de charismatische vernieuwing. En dan Franciscus: hij beschouwt zichzelf als charismatisch.”

Papiertje

De statuten werden goedgekeurd en gepubliceerd. „Dat was het papiertje dat we nodig hadden als mensen vroegen op basis van welke autoriteit

Vaak voelen mensen zich niet toegerust voor het bereiken van anderen met het evangelie

we werkten. Zo kreeg de Internationale Raad het mandaat om de charismatische vernieuwing in de Rooms-Katholieke Kerk te promoten.”

Het helpt hem nog steeds nu hij voorzitter is van de International Charismatic Consultation, waarin allerlei christelijke kerkgenootschappen samenwerken. Voor deze organisatie trekt hij – al is hij inmiddels 75 – nog steeds de wereld rond. „Ons belangrijkste doel is het samenbrengen van het werk dat de heilige Geest richt en hoe we samen kunnen evangeliseren. Omdat ik elf jaar in het Vaticaan heb gewerkt, heb ik geloofwaardigheid in Rome, zodat ik dingen kan doen die ik anders niet had kunnen doen.”

waren er in Voorthuizen, aldus Kees Slijkerman, die namens de KCV in Nederland onder meer de externe relaties onderhoudt. „Bijna evenveel onder de twintig als boven de twintig. De conferentie is juist voor gezinnen die in de vakantie een programma willen hebben voor alle leeftijden. En ook voor gezinnen waarvan niet alle leden in het geloof geïnteresseerd zijn, maar wel samen vakantie willen vieren.” „Hoeveel mensen er zijn aangesloten bij de KCV in Nederland? We hebben geen lidmaatschap. Naar schatting gaat het om een paar duizend katholieken in ons land die er in allerlei gradaties van betrokkenheid verbonden zijn met ons.”

Het oecumenisch element is sterk vertegenwoordigd in de charismatische beweging. Ook in het echtpaar Whitehead. Sue Whitehead, lachend: „We zijn een goed voorbeeld van een gemengd huwelijk. Dat Charles Engels is en ik Welsh, is een groter probleem dan dat hij katholiek is en ik anglicaans ben.”

De charismatische vernieuwing is een heel andere vorm van vernieuwing dan die in de jaren na het Tweede Vaticaans Concilie ter discussie stond. Toen ging het over zaken als het celibaat. Charles Whitehead: „Dit is een vernieuwing van het persoonlijk geloof. De jezuïeten die mij op de middelbare school les gaven deden theologisch gezien zeer goed werk: ik wist alles. Maar ze vroegen me nooit of ik een persoonlijke relatie met Jezus had. Door de charismatische vernieuwing is deze dimensie in de Rooms-Katholieke Kerk nu veel sterker aanwezig.”

„In de Rooms-Katholieke Kerk verschuift de nadruk van behoud, van zorgen dat alles zijn gang blijft gaan, naar een idee van missie, van het bereiken van anderen, van delen. Vaak voelen mensen zich hier niet voor toegerust. Deze vernieuwing helpt mensen toegerust te zijn voor de missionaire benadering.”

Hoe doet hij dat? De deelnemers aan het festival in Voorthuizen zijn letterlijk begeistert, maar hoe brengen ze dat in hun parochie over? „Je moet ze een beeld geven, ze moeten zien dat dit heel belangrijk is. Wat het een beetje gemakkelijker maakt: je kunt kijken naar het vele dat paus Franciscus schrijft en zegt. Daarmee hebben ze iets te vertellen tegen hun mede-parochianen. Ze kunnen vertellen over het bereiken van andere mensen en proberen hen erbij te betrekken. Als ze dan op een koele ontvangst stuiten, kunnen ze wijzen op wat de paus heeft gezegd en geschreven. Wanneer je zijn laatste schrijven leest, *Gaudete et Exultate* (*Verheugt u en juicht*, JB), vind je het opnieuw.”

In hun parochie bestuderen Charles en Sue de geschriften van de paus in kleine groepen. „Zo vind je wegen om het naar de doorsnee-parochiaan te brengen.”

Maar je moet altijd de Geest zijn werk laten doen, onderstreept Whitehead, die daarbij paus Franciscus citeert: „Zet de Heilige Geest niet in een kooi.”